

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2021-1-025

(Soruşturma/Taahhüt)

Karar Sayısı : 24-43/1012-433

Karar Tarihi : 24.10.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan),
Şükran KODALAK, Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER : Cemile YÜKSEK, Betül AYHAN, Selçuk YILMAZ,
Talha ALPAY, İbrahim ŞAHİN, Şeyda EROL ÖZTÜRK,
Nadire Büşra EKİNCİ, Derya ERMİŞ

C. İLGİLİ TARAF : - DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ
Temsilcileri: Av. Evrim KAŞLIOĞLU,
Av. Hilal ÖZÇELİK GÜLDESTE, Av. Hakan DEMİRKAN,
Av. Mehmet Taha COŞKUN
Bağdat Cad. Vezir Sk. Ünsal Apt. No:4 D:11
Caddebostan, Kadıköy/İSTANBUL

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı kapsamında DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ açısından bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin sona erdirilmesi talebine ilişkin dilekçenin değerlendirilmesi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 23.09.2021 tarihli ve 21-44/650-M sayılı kararı ile DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ (TRENDYOL) ve aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan diğer teşebbüsler hakkında ayrımcılık, münhasırlık ve satıcılara yönelik haksız sözleşme koşulları eylemleriyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun/Kanun) 6. maddesini ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (3) Yürütülmekte olan soruşturma kapsamında Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 04.01.2022 tarih ve 24270 sayı ile intikal eden yazıyla soruşturma tarafınca soruşturma konusu iddialar ile bağlantılı endişeleri bertaraf etmek amacıyla taahhüt sunma talebinde bulunulmuş olup bu talep 19.01.2022 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş ve 22-04/50-M sayıyla TRENDYOL ile taahhüt görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.
- (4) Taahhüt görüşmeleri neticesinde TRENDYOL tarafından sunulan taahhüt metni 16.06.2022 tarih ve 28909 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu taahhüt metni 16.06.2022 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş; TRENDYOL tarafından sunulan taahhütlerden; (i) maliyetler/reklamlar, (ii) münhasırlık, (iii) haksız sözleşme koşulları ile ilgili olanların kabul edilerek ilgili rekabet karşıtı endişeler bakımından soruşturma sürecinin sonlandırılmasına; (i) sıralama algoritmasına müdahale, veri kullanımı gibi çeşitli yollarla kendi satıcılık faaliyetine avantaj sağlama, (ii) algoritmalara müdahale ile pazaryerindeki satıcılar arasında ayrımcılık uygulamaları ile ilgili olanların kabul edilmeyerek söz konusu rekabet karşıtı endişeler bakımından ise soruşturma sürecinin devamına karar verilmiştir.

- (5) Söz konusu Kurul kararında tevsik edilen taahhüt içeriğine aşağıda yer verilmektedir. Taahhüt Dilekçesinde bulunan;

“1. Trendyol'un Pazaryeri kısmında elde ettiği gelirleri (net komisyon gelirleri, kargo gelirleri ve diğer gelirler) bu hizmet kapsamında katlandığı (i) kargo, (ii) POS, (iii) tanıtım ve reklam, (iv) müşteri deneyimi, (v) yazılım ve alt yapı ve (vi) data analiz, tasarım, çeviri, yurtdışı satış ve iş birlikleri kapsamında kullanılan teknolojik destek hizmetleri (teknoloji), (vii) Kategori ekibi aylık maaş maliyetlerini 2022 (Temmuz) - 2023 (Temmuz) ve 2023 (Temmuz) - 2024 (Temmuz) dönemlerinde, her bir dönem (yıllık) toplamı bazında karşılayacaktır.

2. Trendyol'un pazaryeri kısmındaki reklam harcamaları toplamının (Install, TV Offline, Influencer (Link Verilmeyen) ve diğer reklam harcamaları), Trendyol Pazaryeri hizmetindeki net komisyon gelirlerine oranı 2022 (Temmuz) - 2023 (Temmuz) dönemi için dönem/yıl bazında ortalama %50'yi ve 2023 (Temmuz) - 2024 (Temmuz) dönemi için dönem/yıl bazında ortalama %45'i aşmayacaktır.

15. Müvekkil Şirket yurtiçinde pazaryeri satıcıları ile akdedilen sözleşmelerinde münhasırlık hükmüne yer vermeyecektir.

16. Satıcı paneli üzerinden tüm satıcıların satış yapabilecekleri kanalları serbestçe seçebilecekleri ve satıcıların satış kanallarına ilişkin olarak DSM tarafından herhangi bir sınırlama getirilmediği hakkında açıkça bilgilendirilecektir.

17. Pazaryerindeki satıcılar için ihlal puanları (Strike Points) projesi hayata geçirilecektir. Böylelikle satıcılar ihlaller ve yaptırımlar hakkında anlık ve takip edilebilir bir bilgiye erişilebilecektir.

18. Müvekkil Şirket'in satıcıların ürün gönderimi için kargo firmalarıyla yaptığı anlaşmalar neticesinde satıcılara yansıtılan kargo marjına üst sınır konacaktır. Bu kapsamda, kargo marjları, desi bazlı oranlar değişebilecek olmakla birlikte, ortalama desi maliyetinin her halde %60'ını geçmeyecektir.

19. Yeni finans ödeme ekranları oluşturulacaktır. Bu sayede satıcılar ödeme detaylarına daha rahat ulaşabilecektir.

20. Satıcılar panel üzerinden EFT'lerin hangi gerekçelerle döndüğü konusunda bilgilendirilecek ve bunun takibini yapabilecektir.

21. Satıcılar ödeme kapatma sebepleri ile ilgili bilgilendirilecektir.

22. Satıcılar hacizli ödeme durumlarında bilgilendirilecektir.

23. Satıcılara ödeme süreçlerine ilişkin detaylı eğitimler verilecektir.

24. Satıcı paneli destek sayfası üzerinden satıcıların destek taleplerine daha kolay ulaşması ve daha detaylı bilgi almaları için gerekli iyileştirmeler yapılacaktır.

25. Satıcılar satıcı asistanı üzerinde tüm destek taleplerini statüsünü de içerecek şekilde listeleyebilecektir.

26. İlave süre gerektirecek alanlarda üretim yapan ve satıcı kontrolünde olmayan nedenlerle ek termin süresine ihtiyaç duyan satıcılara ilave termin süresi tanıyan dinamik termin uygulaması hayata geçirilecektir.

27. Satıcılar ürün içerik doluluğunun müşteri tercihlerini ve ürünün görünürlüğünü olumlu şekilde etkileyeceği hakkında bilgilendirilecektir.

29. DSM çalışanlarına soruşturma kapsamındaki endişeler ve sunulan taahhütler kapsamında bilinçlendirilmesi için düzenli aralıklarla rekabet hukuku eğitimleri verilecektir.

31. 1 ve 2 numaralı taahhütlere uyulup uyulmadığına ilişkin olarak hazırlanan bağımsız denetçi raporu 2022 Temmuz - 2023 Temmuz ve 2023 Temmuz ve 2024 Temmuz dönemleri için her bir dönem bitiminden itibaren 60 gün içerisinde Kuruma sunulacaktır.”

şeklindeki taahhütlerin, (i) maliyetler/reklamlar, (ii) münhasırlık, (iii) haksız sözleşme koşulları ile ilgili rekabet sorunlarını giderebilecek olması sebebiyle kabulüne ve TRENDYOL açısından bağlayıcı hale getirilerek bu konular bakımından soruşturma sürecinin sonlandırılmasına karar verilmiştir.

- (6) İlaveten, Kurul aşağıdaki, (i) 30 numaralı taahhüdün, kabul edilmeyen 3 numaralı taahhüde ilişkin kısmı hariç tutulmak üzere, kısmen kabulüne ve (ii) 32 numaralı taahhüdün, kabul edilmeyen 9, 10 ve 11 numaralı taahhütlere ilişkin kısmı hariç tutulmak üzere, kısmen kabulüne karar vermiştir.

30. Müvekkil Şirket tarafından taahhüt edilen yukarıdaki 3 numaralı taahhüt en geç 1 Ekim 2022 tarihinde uygulamaya geçirilecektir, Geçici Tedbir Kararı kapsamında sunulan tedbirler hariç geriye kalan hususlar en geç 1 Ağustos 2022 tarihinde uygulamaya geçirilecektir.

32. Müvekkil Şirket yukarıda sunulan taahhütlerden 9, 10 ve 11 numaralı taahhütleri 1 Ocak 2026 tarihine kadar; diğer taahhütleri ise 1 Temmuz 2024 tarihine kadar uygulamayı taahhüt etmektedir. 31 numaralı taahhüt ise, ikinci bağımsız denetçi raporunun Kurum’a sunulması ile geçerliliğini yitirecektir. Takiben, işbu dilekçe kapsamında sunulan taahhütlerin sona erdiği tarihte Kurul tarafından yapılacak değerlendirmeye göre hareket edilecektir. Bununla birlikte,

- Değişen ekonomik ve teknolojik koşullar, pazarın yapısı gibi unsurlar göz önünde bulundurularak taahhüt paketinin yeniden gözden geçirilmesini talep edebilecektir.
- Gerekçeli Karar’dan sonra Kurul başka bir kararla işbu dilekçe kapsamında sunulan taahhütlerin (veya herhangi spesifik bir taahhüdün) yürürlükte bulunmasına gerek olmadığına karar verirse, ilgili taahhütler Kurul’un kararını verdiği tarihte sona erecektir.”

- (7) İlgili Kurul kararının akabinde 31 numaralı taahhüttün ifasına ilişkin olarak TRENDYOL ve DRT Kurumsal Finans Danışmanlık Hizmetleri AŞ (DELOITTE) arasında Bağımsız Denetçi Raporu Hazırlanmasına Yönelik Sözleşme imzalanmış olup ilgili sözleşme 03.07.2023 tarih ve 40090 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu sözleşmenin gündeme alındığı 20.07.2023 tarihli ve 23-32/614-M sayılı Kurul toplantısında, taahhütlere uyumunun izlenmesi ve denetlenmesi amacıyla önerilen DELOITTE’nin ve DELOITTE ile yapılacak sözleşme taslağının uygun olduğuna karar verilmiştir.
- (8) Ayrıca, TRENDYOL’un Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ile kurmayı planladığı sponsorluk ilişkisinin Kurulun kabul etmiş olduğu reklam ve maliyetlere ilişkin taahhütlerin tamamının kapsamından çıkarılması talebine ilişkin olarak Kurul, TFF ile müzakere edilen 2023-2024 sezonu Süper Lig sponsorluğunun TRENDYOL tarafından sunulan reklam ve maliyetlere ilişkin taahhütlerin tamamından muaf tutulmasına 31.08.2023 tarih ve 23-40/762-M sayı ile karar vermiştir.

- (9) İlgili taahhüt metninin 1 numaralı maddesinde yer verilen ve 2022 Temmuz-2023 Temmuz tarihlerini kapsayan ve DELOİTTE tarafından hazırlanan birinci döneme ilişkin Bağımsız Denetçi Raporu TRENDYOL tarafından 29.08.2023 tarih ve 42032 sayılı yazı Kuruma sunulmuştur. Söz konusu Bağımsız Denetçi Raporu değerlendirilerek 1 ve 2 numaralı taahhütlerin 31 numaralı taahhüt maddesine uygun olarak süresi içinde Kuruma sunulduğu ve taahhütlere uyum sağlandığı hakkında 14.09.2023 tarih ve 23-43/827-MB sayılı Kurul kararı ile karar verilmiştir. 2023 Temmuz-2024 Temmuz tarihlerini kapsayan ikinci döneme ilişkin Bağımsız Denetçi Raporu ise 29.08.2024 tarih ve 55746 sayılı Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) Gelineen noktada, TRENDYOL tarafından 28.06.2024 tarih ve 53346 sayılı Kurum kayıtlarına iletilen dilekçede; taahhütlerin süresinin 1 Temmuz 2024 tarihinde (31 numaralı taahhüt bakımından ikinci bağımsız denetçi raporunun sunulmasıyla) sona erdiği ve taahhüt metninin 32. maddesinde değişen ekonomik ve teknolojik koşullar, pazarın yapısı gibi unsurlar göz önünde bulundurularak taahhütlerin sona erdiğinin teyidi yönünde karar verilmesi talebine ilişkin olarak hazırlanan 2021-1-027/BN-27 sayılı Bilgi Notu Kurul'un 24.10.2024 tarihli toplantısında görüşülerek karara varılmıştır.
- (11) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda özetle;
- Rekabet Kurulunun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı ile DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ hakkında bağlayıcı kıldığı;
 - “1. Trendyol'un Pazaryeri kısmında elde ettiği gelirleri (net komisyon gelirleri, kargo gelirleri ve diğer gelirler) bu hizmet kapsamında katlandığı (i) kargo, (ii) POS, (iii) tanıtım ve reklam, (iv) müşteri deneyimi, (v) yazılım ve alt yapı ve (vi) data analiz, tasarım, çeviri, yurtdışı satış ve iş birlikleri kapsamında kullanılan teknolojik destek hizmetleri (teknoloji), (vii) Kategori ekibi aylık maaş maliyetlerini 2022 (Temmuz) - 2023 (Temmuz) ve 2023 (Temmuz) - 2024 (Temmuz) dönemlerinde, her bir dönem (yıllık) toplamı bazında karşılayacaktır.
 - 2. Trendyol'un pazaryeri kısmındaki reklam harcamaları toplamının (Install, TV Offline, Influencer (Link Verilmeyen) ve diğer reklam harcamaları), Trendyol Pazaryeri hizmetindeki net komisyon gelirlerine oranı 2022 (Temmuz) - 2023 (Temmuz) dönemi için dönem/yıl bazında ortalama %50'yi ve 2023 (Temmuz) - 2024 (Temmuz) dönemi için dönem/yıl bazında ortalama %45'i aşmayacaktır.
 - 15. Müvekkil Şirket yurtiçinde pazaryeri satıcıları ile akdedilen sözleşmelerinde münhasırlık hükmüne yer vermeyecektir.
 - 16. Satıcı paneli üzerinden tüm satıcıların satış yapabilecekleri kanalları serbestçe seçebilecekleri ve satıcıların satış kanallarına ilişkin olarak DSM tarafından herhangi bir sınırlama getirilmediği hakkında açıkça bilgilendirilecektir.
 - 17. Pazaryerindeki satıcılar için ihlal puanları (Strike Points) projesi hayata geçirilecektir. Böylelikle satıcılar ihlaller ve yaptırımlar hakkında anlık ve takip edilebilir bir bilgiye erişilebilecektir.
 - 18. Müvekkil Şirket'in satıcıların ürün gönderimi için kargo firmalarıyla yaptığı anlaşmalar neticesinde satıcılara yansıtılan kargo marjına üst sınır konacaktır. Bu kapsamda, kargo marjları, desi bazlı oranlar değişebilecek olmakla birlikte, ortalama desi maliyetinin her halde %60'ını geçmeyecektir.
 - 19. Yeni finans ödeme ekranları oluşturulacaktır. Bu sayede satıcılar ödeme detaylarına daha rahat ulaşabilecektir.

20. Satıcılar panel üzerinden EFT'lerin hangi gerekçelerle döndüğü konusunda bilgilendirilecek ve bunun takibini yapabilecektir.
21. Satıcılar ödeme kapatma sebepleri ile ilgili bilgilendirilecektir.
22. Satıcılar hacizli ödeme durumlarında bilgilendirilecektir.
23. Satıcılara ödeme süreçlerine ilişkin detaylı eğitimler verilecektir.
24. Satıcı paneli destek sayfası üzerinden satıcıların destek taleplerine daha kolay ulaşması ve daha detaylı bilgi almaları için gerekli iyileştirmeler yapılacaktır.
25. Satıcılar satıcı asistanı üzerinde tüm destek taleplerini statüsünü de içerecek şekilde listeleyebilecektir.
26. İlave süre gerektirecek alanlarda üretim yapan ve satıcı kontrolünde olmayan nedenlerle ek termin süresine ihtiyaç duyan satıcılara ilave termin süresi tanıyan dinamik termin uygulaması hayata geçirilecektir.
27. Satıcılar ürün içerik doluluğunun müşteri tercihlerini ve ürünün görünürlüğünü olumlu şekilde etkileyeceği hakkında bilgilendirilecektir.
29. DSM çalışanlarına soruşturma kapsamındaki endişeler ve sunulan taahhütler kapsamında bilinçlendirilmesi için düzenli aralıklarla rekabet hukuku eğitimleri verilecektir.
31. 1 ve 2 numaralı taahhütlere uyulup uyulmadığına ilişkin olarak hazırlanan bağımsız denetçi raporu 2022 Temmuz - 2023 Temmuz ve 2023 Temmuz ve 2024 Temmuz dönemleri için her bir dönem bitiminden itibaren 60 gün içerisinde Kuruma sunulacaktır.”

şeklindeki taahhütlerin kısa kararın tebliğinden itibaren iki yıl daha devam etmesi gerektiği,

- DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ tarafından sunulan ve 1 numaralı madde de belirtilen taahhütlerin iki yıllık sürenin sonunda ilgili dönemin pazar koşulları dikkate alınarak Rekabet Kurulu tarafından yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taahhütlerin Sona Erdirilmesi Talebine İlişkin TRENDYOL Tarafından Sunulan Dilekçe

- (12) TRENDYOL'un, Kurum kayıtlarına 28.06.2024 tarih ve 53346 sayı ile intikal eden dilekçesinde;

E-Ticaret Kanunu'nun Sektöre Yönelik Etkilerine İlişkin Olarak

- 07.07.2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da (E-Ticaret Kanunu) yapılan değişiklikler ve E-Ticaret Kanunu'na dayanılarak çıkarılan ve Resmi Gazete'de 29.12.2022 tarihinde yayımlanan Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik (E-Ticaret Yönetmeliği) kapsamında ülkemiz e-ticaret ekosistemine yönelik yasal çerçevenin büyük oranda değişikliğe tabi tutulduğu,

- E-Ticaret Yönetmeliği'nde net işlem hacmine dayalı olarak tanımlanan orta, büyük ve çok büyük ölçekli aracı hizmet sağlayıcılara¹ (ETAHS) ilave yükümlülükler getirildiği ve orta ölçekliden, çok büyük ölçekliye geçildikçe ETAHS'lerin daha fazla yükümlülüğe tabi kılındığı,
- TRENDYOL'un faaliyetleri bakımından çok büyük ölçekli ETAHS konumunda olduğu, sektörde bu konumda olan tek teşebbüs niteliğinde olduğu ve diğer tüm rakiplerinden farklı olarak E-Ticaret Kanunu'nda yer verilen tüm yükümlülüklerle tabi tutulduğu,
- Söz konusu yükümlülüklerin TRENDYOL'un (.....),

Lisans Ücreti Kapsamında²

- ETAHS'lerin Ticaret Bakanlığından (Bakanlık) lisans almak ve lisansını yenilemek zorunda bırakıldığı, işlem hacmi arttıkça lisans ücretinin de artış gösterdiği, rakiplerinin aksine TRENDYOL'un ödediği tutarın oldukça yüksek olduğu,
- 2025 yılı için ödenmesi gereken Lisans ücretinin (.....) olmasının öngörüldüğü,
- Lisans ücretinin getirdiği maddi külfet karşısında (.....),
- TRENDYOL'un hâlihazırda faaliyetlerini (.....),
- Bu sebeplerle pazaryeri faaliyetleri kapsamındaki pazar payının (.....) öngörüldüğü,

PL Satış Yasağı Kapsamında

- E-Ticaret Kanunu'nun Ek Madde 2 numaralı hükmü ile E-Ticaret Yönetmeliği'nin 19. maddesi uyarınca, TRENDYOL'un 01.01.2024 tarihinden itibaren (i) PL ürünlerini Trendyol Pazaryeri'nden veya kendisine ait diğer pazaryerlerinden satışa sunmadığı ve/veya bu ürünlerin satışına aracılık edemediği ve (ii) farklı bir internet sitesi/uygulaması üzerinden PL ürünlerinin satışını gerçekleştirebilse de Trendyol Pazaryeri üzerinden PL ürününe ait internet sitesinin/uygulamasının tanıtımını yapamadığı veya söz konusu internet sitesine/uygulamasına erişim veremediği,
- E-Ticaret Kanunu'nun söz konusu maddesine uyum sağlamak adına 01.01.2024 tarihi itibarıyla Trendyol Pazaryeri üzerinden PL ürünlerinin satışına tamamen son verilerek satışların Milla App üzerinden devam ettirildiği,
- TRENDYOL'un e-ticaret faaliyetlerine PL ürünleri ile başladığı ve tüketiciler nezdinde PL markasının bilinir bir konuma sahip olduğu, PL ürününe ilişkin satış yasağının (.....),
- PL ürünlerinin uygun fiyatlı olması, ürün çeşitliliğinin fazla olması, ürün ve hizmet kalitesi nedeniyle tüketicilerce tercih edilebilirliğinin yüksek olduğu, tüketicilerin mevcut durumda Milla App'i kullanmayı tercih ettiği ve Trendyol Pazaryeri'ndeki (.....),
- Bu doğrultuda, TRENDYOL'un pazaryeri faaliyetinin büyük bir bölümünü teşkil ettiği ifade edilen moda kategorisi başta olmak üzere (.....),

¹ E-Ticaret Kanunu'nun 2. maddesinde ETAHS "Elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcı" şeklinde tanımlanmıştır.

² E-Ticaret Kanunu, Ek Madde 4

İndirim ve Reklam Bütçesi Kısıtı Kapsamında

- E-Ticaret Kanunu ile birlikte gelen değişiklikler arasında indirim bütçesi³ ile reklam bütçesi⁴ kısıtının da bulunduğu,
- TRENDYOL'un indirim bütçesi kısıtı neticesinde⁵ rakiplerinin müşteri edinme (*customer acquisition*) harcamalarına, reklam bütçesi kısıtı⁶ neticesinde ise rakiplerinin reklam harcamalarına karşılıklı bulunma gücünden yoksun hale geldiği, (.....),

Faaliyet Yasakları Kapsamında

- E-Ticaret Kanunu'nda ayrıca çok büyük ölçekli ETAHS'lere kendi platformları dışında taşımacılık hizmeti vermeme ve e-para ile ödeme hizmeti sunmama gibi yapısal birtakım yasakların da getirildiği⁷,
- Sayılan hizmetlerin esasında platform hizmetinin tamamlayıcısı niteliğinde olduğu ve kullanıcı memnuniyetinin artırılması amacıyla platformlar tarafından sunulmasının tercih edildiği, bu hizmetlerin ve bunlara alternatif hizmetlerin sunulmasının engellenmesiyle birlikte (.....),

Yerli ve Yabancı Birçok Rakip Teşebbüsün Türkiye Pazarında Faaliyet Göstermeye Başlaması veyahut Bu Yönde Kritik Ön Adımlar Atması Kapsamında

- Türkiye'de tüm giyim kategorilerinde pazar lideri olduğu belirtilen LCW.com'un ve kitap/e-kitap ürünleri bakımından öncü olduğu ifade edilen firmalardan İdefix'in pazaryeri faaliyetlerine başladığı ve önümüzdeki aylarda Boyner'in de pazaryeri modelini benimsemeyi planladığı,
- Yerel oyuncuların yanı sıra küresel e-ticaret firması TEMU'nun da son aylarda yükselişe geçerek bilinirliğinin arttığı, TEMU'nun ana şirketi PDD Holdings Inc.'in benzer bir hızlı büyüme stratejisi neticesinde birkaç yıl gibi oldukça kısa sürede yerleşik oyuncu Alibaba'yı geçerek Çin'in en değerli e-ticaret şirketi olduğu,
- E-Ticaret Kanunu sonucunda rakip firmaların moda ve ilişkili kategorilerde büyüme göstermeyi hedefleyici stratejiler göstermesinin beklendiği,

hususları belirtilmektedir. Bu çerçevede E-Ticaret Kanunu neticesinde pazar dinamiklerinin TRENDYOL aleyhine rakipler lehine olacak şekilde değiştiği ve soruşturma kapsamında duyulan rekabet endişelerinin artık söz konusu olmadığı iddia edilerek TRENDYOL açısından bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin tamamen sona erdiğinin teyit edilmesi talep edilmektedir.

- (13) Bahse konu dilekçede ilaveten, taahhütlere konu eylemlerin hâlihazırda ilgili diğer mevzuatlarda yükümlülük olarak getirildiğine dair ilgili taahhüt maddesi kapsamında aşağıdaki açıklamalar sunulmaktadır:

- **“1. Trendyol'un Pazaryeri kısmında elde ettiği gelirleri (net komisyon gelirleri, kargo gelirleri ve diğer gelirler) bu hizmet kapsamında katlandığı (i) kargo, (ii) POS, (iii) tanıtım ve reklam, (iv) müşteri deneyimi, (v) yazılım ve alt yapı ve (vi) data analiz, tasarım, çeviri, yurtdışı satış ve iş birlikleri**

³ E-Ticaret Kanunu, Ek Madde 2/3-b

⁴ E-Ticaret Kanunu, Ek Madde 2/3-a

⁵ E-Ticaret Yönetmeliği, 29. Madde

⁶ E-Ticaret Yönetmeliği, 28. Madde

⁷ E-Ticaret Kanunu, Ek Madde 2/4-b

kapsamında kullanılan teknolojik destek hizmetleri (teknoloji), (vii) Kategori ekibi aylık maaş maliyetlerini 2022 (Temmuz) - 2023 (Temmuz) ve 2023 (Temmuz) - 2024 (Temmuz) dönemlerinde, her bir dönem (yıllık) toplamı bazında karşılayacaktır.” yükümlülüğüne ilişkin olarak;

- E-Ticaret Kanunu’nda yer alan indirim bütçesi ve reklam bütçesi kısıtları nedeniyle maliyet altı satış endişesinin ortaya çıkabilmesinin mümkün olmadığı, öyle ki sayılan kısıtların getirilmesindeki temel gerekçenin maliyet altı satışların önlenmesi olduğu E-Ticaret Kanunu’nun genel gerekçesinde belirtildiği⁸,
- Birinci döneme ait Bağımsız Denetçi Raporu’nda diğer gelirler dahil net satışların yaklaşık (.....) olarak gerçekleşmiş olup sayılan giderlerin çıkarılması ile yaklaşık (.....),
- **“2. Trendyol’un pazaryeri kısmındaki reklam harcamaları toplamının (Install, TV Offline, Influencer (Link Verilmeyen) ve diğer reklam harcamaları), Trendyol Pazaryeri hizmetindeki net komisyon gelirlerine oranı 2022 (Temmuz) - 2023 (Temmuz) dönemi için dönem/yıl bazında ortalama %50’yi ve 2023 (Temmuz) - 2024 (Temmuz) dönemi için dönem/yıl bazında ortalama %45’i aşmayacaktır.” yükümlülüğüne ilişkin olarak;**
 - E-Ticaret Kanunu’ndaki reklam bütçesi kısıtı nedeniyle taahhüde konu endişenin ortaya çıkabilmesinin mümkün olmadığı, nitekim E-Ticaret mevzuatında getirilmiş olan reklam kısıtlamasının, 2 Numaralı Taahhüt çerçevesinde öngörülen sınırlamadan daha kısıtlayıcı olduğu,
- **15. “Müvekkil Şirket yurtiçinde pazaryeri satıcıları ile akdedilen sözleşmelerinde münhasırlık hükmüne yer vermeyecektir.”,**
- **16. “Satıcı paneli üzerinden tüm satıcıların satış yapabilecekleri kanalları serbestçe seçebilecekleri ve satıcıların satış kanallarına ilişkin olarak DSM tarafından herhangi bir sınırlama getirilmediği hakkında açıkça bilgilendirilecektir.” yükümlülüklerine ilişkin olarak;**
 - E-Ticaret Kanunu’nun Ek Madde 2-3(c)⁹ ve E-Ticaret Yönetmeliği’nin 11-6¹⁰ hükmü uyarınca TRENDYOL’un satıcılarına yönelik münhasırlık koşulu uygulamasının açık bir şekilde yasaklandığı, dolayısıyla 15 ve 16 Numaralı Taahhütlere konu eylemlerin hâlihazırda düzenlendiği,
- **17. “Pazaryerindeki satıcılar için ihlal puanları (Strike Points) projesi hayata geçirilecektir. Böylelikle satıcılar ihlaller ve yaptırımlar hakkında**

⁸ İlgili Kanun’un gerekçesinde “Sektördeki bazı işletmelerin finansal gücünü kullanarak pazar yerinde satılan ürünlerin maliyetinin altında satılmasına neden olduğu ve bu durumun piyasa yapısını bozduğu gözlenmektedir, (a) ve (b) bentlerinde yapılan düzenlemelerle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aşırı reklam, maliyet altı satış ve çapraz sübvansiyon benzeri uygulamalarla piyasadaki rakiplerini dışlayıcı faaliyetlerde bulunarak sektördeki konumunu güçlendirmesinin ve bu suretle oluşan yıkıcı rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır.” ifadesine yer verilmiştir.

⁹ E-Ticaret Kanunu’nun Ek Madde 2-3(c) hükmü “Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.” şeklindedir.

¹⁰ E-Ticaret Yönetmeliği’nin 11- 6 hükmü “Büyük ve çok büyük ölçekli ETAHS, ETHS’nin ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.” şeklindedir.

anlık ve takip edilebilir bir bilgiye erişilebilecektir.” yükümlülüğüne ilişkin olarak;

- E-Ticaret Kanunu’nun Ek Madde 1-2(e)¹¹ ve E-Ticaret Yönetmeliği’nin Madde 11-2(e)¹² hükmü uyarınca TRENDYOL’un satıcılarına yönelik yaptırımsal davranışlarının nesnel ölçütlere dayalı olması ve söz konusu yaptırımlara aracılık sözleşmesinde yer vermesinin gerektiği ve 17 Numaralı Taahhüt’e konu endişenin ilgili mevzuat ile yükümlülük altına alındığı,
- **18. “Müvekkil Şirket’in satıcıların ürün gönderimi için kargo firmalarıyla yaptığı anlaşmalar neticesinde satıcılara yansıtılan kargo marjına üst sınır konacaktır. Bu kapsamda, kargo marjları, desi bazlı oranlar değişebilecek olmakla birlikte, ortalama desi maliyetinin her halde %60’ını geçmeyecektir.” yükümlülüğüne ilişkin olarak;**
 - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunun (BTK) 27.12.2022 tarihli ve 2022/DK-SRD/417 sayılı kararı doğrultusunda 18 Numaralı Taahhüt kapsamında olan ticari işleyişin tamamen yasaklandığı,
 - İlgili kararda “(...) sektörde posta hizmet sağlayıcıları tarafından sunulan posta hizmetlerine ilişkin ücret tarifelerine/tekliflerine e-ticaret aracı hizmet sağlayıcıları tarafından ilave ücret konularak e-ticaret hizmet sağlayıcısı olan satıcılara (e-ticaret pazaryeri satıcılarına) ek ücret yansıtıldığı yönünde tespit ve değerlendirmelere ulaşılmıştır. (...) E-ticaret aracı hizmet sağlayıcıları tarafından yürütülmekte olan bu tür faaliyetlerin ivedilikle sonlandırılması”na karar verildiği,
 - Marj uygulaması BTK’nın ilgili kararı uyarınca sonlandırıldığından, 18 Numaralı Taahhüt’e konu endişenin imkânsız hale geldiği,
- **19. “Yeni finans ödeme ekranları oluşturulacaktır. Bu sayede satıcılar ödeme detaylarına daha rahat ulaşabilecektir.”,**
- **20. “Satıcılar panel üzerinden EFT’lerin hangi gerekçelerle döndüğü konusunda bilgilendirilecek ve bunun takibini yapabilecektir.”,**
- **21. “Satıcılar ödeme kapatma sebepleri ile ilgili bilgilendirilecektir.”,**
- **22. “Satıcılar hacizli ödeme durumlarında bilgilendirilecektir.”,**
- **23. “Satıcılara ödeme süreçlerine ilişkin detaylı eğitimler verilecektir.”,**
- **24. “Satıcı paneli destek sayfası üzerinden satıcıların destek taleplerine daha kolay ulaşması ve daha detaylı bilgi almaları için gerekli iyileştirmeler yapılacaktır.”,**

¹¹ “E-Ticaret Kanunu’nun Ek Madde 1-2(e) hükmü “Aşağıdaki uygulamalar her durumda haksız ticari uygulama sayılır: (...) e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği hâlde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması” şeklindedir.

¹² E-Ticaret Yönetmeliği’nin Madde 11-2(e) hükmü “Aşağıda belirtilenler her durumda haksız ticari uygulama sayılır: (...) e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği hâlde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle E-Ticaret Kanunu’nun sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, E-Ticaret Kanunu’na sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması.” şeklindedir.

- **25. “Satıcılar satıcı asistanı üzerinde tüm destek taleplerini statüsünü de içerecek şekilde listeleyebilecektir.”**
- **26. “İlave süre gerektirecek alanlarda üretim yapan ve satıcı kontrolünde olmayan nedenlerle ek termin süresine ihtiyaç duyan satıcılara ilave termin süresi tanıyan dinamik termin uygulaması hayata geçirilecektir.” yükümlülüklerine ilişkin olarak;**
 - Belirtilen taahhütlerin haksız ticari koşullar bağlamında getirildiği, bununla birlikte, haksız ticari uygulamalara yönelik ayrıntılı düzenlemelerin E-Ticaret Kanunu’da düzenlendiği, örneğin, E-Ticaret Yönetmeliği’nin Madde 11-2(a,c,d)¹³ ve Madde 15-1¹⁴ hükümleri doğrultusunda TRENDYOL’un satıcılarının finansal konular dâhil olmak üzere Trendyol Pazaryeri’nin ticari işleyiş süreçlerine ilişkin bilgi eksikliği yaşamamaları amacıyla kapsamlı yükümlülükler getirildiği,
 - İlaveten E-Ticaret Yönetmeliği’nin Madde 18 hükmü doğrultusunda satıcıların kolay ve ücretsiz bir şekilde bilgi edinebilmelerini teminen TRENDYOL’un “dahili iletişim sistemi” kurması yükümlülüğünün getirildiği,
- **27. “Satıcılar ürün içerik doluluğunun müşteri tercihlerini ve ürünün görünürlüğünü olumlu şekilde etkileyeceği hakkında bilgilendirilecektir.” yükümlülüğüne ilişkin olarak;**

¹³ E-Ticaret Yönetmeliği’nin Madde 11-2(a,c,d,) hükümleri “(2) Aşağıda belirtilenler her durumda haksız ticari uygulama sayılır: a) Mal veya hizmet satışı karşılığında ETHS’ye yapılması gereken ödemenin en geç, ürün satış bedelinin ETAHS’nin tasarrufuna girdiği ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde bedelin tamamını içerecek şekilde yapılmaması. (...) c) ETHS ile olan ticari ilişkinin koşullarının, yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenmemesi, bu sözleşmenin açık ve anlaşılır olmaması veya bu sözleşmenin sonradan ETHS tarafından erişilebilecek şekilde dâhili iletişim sisteminde saklanmaması. d) Herhangi bir hizmet verilmediği veya verilen hizmetin türü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranı aracılık sözleşmesinde belirtilmediği hâlde ETHS’den bedel alınması.” şeklindedir.

¹⁴ E-Ticaret Yönetmeliği’nin Madde 15 hükmü “ Aracılık sözleşmesinin asgari unsurları, “(1) ETAHS ile ETHS arasındaki ticari ilişkinin koşulları yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenir. Aracılık sözleşmesi asgari olarak;

a) ETHS’ye sunulan aracılık hizmeti bilgileri,
b) Aracılık hizmetinin kısıtlanmasını, askıya alınmasını veya sonlandırılmasını gerektiren durumlar ile bunlara ilişkin süreçleri,
c) ETHS’den talep edilen hizmet bedellerine ve bu bedellerin hangi durum ve şartlarda farklılaşacağına veya güncelleneceğine ilişkin bilgileri,
ç) Mal veya hizmetlerin sıralanmasında ya da alıcıya tavsiye edilmesinde kullanılan parametreleri, birden çok parametre varsa bunlar arasındaki öncelik sıralamasını ve sıralamayı etkilemek amacıyla doğrudan veya dolaylı bir bedel ödenmesi halinde bu durumun sıralama üzerindeki etkilerini,
d) ETHS’ye yapılacak ödemelerin süresini,
e) Dâhili iletişim sistemine erişim ve bu sistemin işleyişi ile ilgili bilgileri,
f) Aracılık sözleşmesinin ETHS tarafından kolayca erişilebilir şekilde dâhili iletişim sisteminde saklanacağına ilişkin bilgiyi,
g) 6502 sayılı Kanun kapsamında belirlenen cayma hakkı süresinin üzerinde bir süre belirlenmesi halinde buna ilişkin bilgiyi,
ğ) Fikri ve sınai mülkiyet hakkının sahipliğinin ispatı ile bu hakkın kullanımına ve hak ihlaline ilişkin alınan önlemlere dair bilgileri,
h) Aracılık hizmetinin sunulması sırasında ETHS’nin faaliyetleri dolayısıyla elde edilen verilere, sözleşme ilişkisinin sona ermesinin ardından ETHS’nin erişiminin olup olmayacağına ve erişimin ne kadar süreyle sağlanacağına ilişkin bilgiyi, içerir.” şeklindedir.

- E-Ticaret Yönetmeliği'nin Madde 15-1(ç)¹⁵ hükmü doğrultusunda TRENDYOL'un ürün sıralama algoritması da dahil olmak üzere belirli algoritmalarında dikkate alınan parametreleri aracılık sözleşmesinde öncelik sıralaması dahilinde (diğer bir ifade ile hangi parametrelerin nispeten daha önemli olduğunu da gösterir şekilde) belirtmesi yükümlülüğünün bulunduğu,
- **29. “DSM çalışanlarına soruşturma kapsamındaki endişeler ve sunulan taahhütler kapsamında bilinçlendirilmesi için düzenli aralıklarla rekabet hukuku eğitimleri verilecektir.” yükümlülüğüne ilişkin olarak;**
 - TRENDYOL'un 4054 sayılı Kanun kapsamında çizilen sınırlar çerçevesinde faaliyetlerini sürdürme hassasiyeti ve yükümlülüğü doğrultusunda DSM çalışanlarının rekabet hukuku yönünden bilinçlendirilmelerine ilişkin eğitimlerin işbu taahhütten bağımsız olarak devam ettirildiği

hususlarına yer verilmiştir. Bu doğrultuda taahhütlerin kabul edildiği 22-27/442-M sayılı Kurul kararında yer alan taahhütlere konu eylemlerin başta E-Ticaret Kanunu ve E-Ticaret Yönetmeliği olmak üzere ilgili mevzuatlarda hâlihazırda düzenlendiği ve söz konusu düzenlemelerin piyasadaki rekabet koşullarını değiştirdiği belirtilerek bağlayıcı hale getirilen (i) reklam/maliyet, (ii) münhasırlık ve (iii) haksız sözleşme koşullarına yönelik taahhütlerin 1 Temmuz 2024 tarihinde (31 numaralı taahhüt bakımından ikinci bağımsız denetçi raporunun sunulmasıyla) sona erdiğinin teyit edilmesi talep edilmektedir.

G.2. Taahhütlerin Sona Erdirilmesi Talebine İlişkin TRENDYOL Tarafından Sunulan Dilekçenin Değerlendirilmesi

- (14) Değerlendirme konusu 28.06.2024 tarihli ve 53346 sayılı dilekçede temel olarak; Kurulun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı ile TRENDYOL hakkında yürütülen soruşturmada konu edinilen (i) maliyet/reklam, (ii) münhasırlık ve (iii) haksız sözleşme hükümleri ile ilgili rekabet endişelerine yönelik sunulan taahhütlerin bağlayıcı kılınarak söz konusu endişeler bakımından soruşturmanın sonlandırılması akabinde E-Ticaret Kanunu ve E-Ticaret Yönetmeliği olmak üzere ilgili mevzuatlarda TRENDYOL'a getirilen yükümlülüklerin piyasadaki rekabet koşullarını değiştirdiği iddia edilerek taahhüt kapsamındaki yükümlülüklerin sonlandırılması talep edilmektedir.
- (15) TRENDYOL'un bu yöndeki talebinin değerlendirilmesi amacıyla ilk olarak 4054 sayılı Kanun'a bakıldığında taahhüt mekanizmasının düzenlendiği 43. maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde, pazar şartlarında değişiklik olması halinde soruşturma açılabilirliğinin düzenlendiği görülmektedir. İlâveten Kurulun önceki yaklaşımları incelendiğinde, pazar şartlarındaki değişimlerin değerlendirilerek yaşanan değişimler ekseninde taahhütlerin soruşturma açılmadan revize edilebildiği de görülmektedir¹⁶.
- (16) Bağlayıcı kılınan taahhüt metninin 32 numaralı maddesinde ise, “*Değişen ekonomik ve teknolojik koşullar, pazarın yapısı gibi unsurlar göz önünde bulundurularak taahhüt*

¹⁵ E-Ticaret Yönetmeliği'nin Madde 15-1(ç) hükmü “1) E-TAHS ile E-TİHS arasındaki ticari ilişkinin koşulları yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenir. Aracılık sözleşmesi asgari olarak; (...) ç) Mal veya hizmetlerin sıralanmasında ya da alıcıya tavsiye edilmesinde kullanılan parametreleri, birden çok parametre varsa bunlar arasındaki öncelik sıralamasını ve sıralamayı etkilemek amacıyla doğrudan veya dolaylı bir bedel ödenmesi halinde bu durumun sıralama üzerindeki etkilerini,(...) içerir.” şeklindedir.

¹⁶ Rekabet Kurulunun 23.02.2023 tarih ve 23-10/170-53 sayılı Şişecam kararı.

paketinin yeniden gözden geçirilmesini talep edebilecektir. Gerekçeli Karar'dan sonra Kurul başka bir kararla işbu dilekçe kapsamında sunulan taahhütlerin (veya herhangi spesifik bir taahhüdün) yürürlükte bulunmasına gerek olmadığına karar verirse, ilgili taahhütler Kurul'un kararını verdiği tarihte sona erecektir." ifadelerine yer verilerek pazardaki değişiklikler doğrultusunda taahhütlerin yeniden göz geçirilmesinin TRENDYOL tarafından talep edilebileceği belirtilmektedir.

- (17) TRENDYOL'un talebine ilişkin yapılan değerlendirmede, Kurulun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı ile TRENDYOL hakkında bağlayıcı kılınan taahhütlerin yerine getirilmesi için tanınan iki yıllık süre zarfında hayata geçirildiği ve rekabetçi endişelerin giderilmiş olduğu, taahhütlerin yerine getirilmesi esnasında olduğu gibi taahhütler sona erdikten sonra da pazarın ve pazar oyuncularının yakından izlenmeye devam edileceği, bu anlamda 4054 sayılı Kanun kapsamında müdahale gerektiren bir durum söz konusu olursa Kurul'un yeterli müdahale araçlarına sahip bulunduğu gerekçesiyle taahhütlerin sona ermesi yönünde kanaat oluşmuştur.

H. SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı Kurul kararı ile DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ hakkında bağlayıcı kılınan taahhütlerin yerine getirildiğine ve bu doğrultuda taahhütlerin sona erdiğine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulunun 24.10.2024 Tarih ve 24-43/1012-433 Sayılı Kararına

Karşı Oy Gerekçesi

Rekabet Kurulunun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı kapsamında DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ (TRENDYOL) açısından bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin sona erdirilmesi yönündeki talebin kabulüne OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir. Aşağıda belirttiğim nedenlerle Kurulun çoğunluk kararına iştirak etmem mümkün olmamıştır.

Kurulun 16.06.2022 tarihli toplantısında görüşülerek TRENDYOL bakımından bağlayıcı hale getirilen taahhüt paketinin 32 nolu maddesinde;

“(...) işbu dilekçe kapsamında sunulan taahhütlerin sona erdiği tarihte Kurul tarafından yapılacak değerlendirmeye göre hareket edilecektir. Bununla birlikte;

- Değişen ekonomik ve teknolojik koşullar, pazarın yapısı gibi unsurlar göz önünde bulundurularak taahhüt paketinin yeniden gözden geçirilmesini talep edebilecektir.*
- Gerekçeli Karar’dan sonra Kurul başka bir kararla işbu dilekçe kapsamında sunulan taahhütlerin (veya herhangi spesifik bir taahhüdün) yürürlükte bulunmasına gerek olmadığına karar verirse, ilgili taahhütler Kurul’un kararını verdiği tarihte sona erecektir.”*

ifade edilmektedir. Mezkur maddeye atıfla TRENDYOL tarafından; Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da (E-Ticaret Kanunu) ve Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik’te (E-Ticaret Yönetmeliği) yapılan değişiklikler beraberinde ülkemiz e-ticaret ekosisteminde yasal çerçevenin değişim geçirdiği, bu değişim ile birlikte TRENDYOL’un pazar payının ve pazardaki konumunun olumsuz etkilendiği, mevcut durumda soruşturma kapsamındaki rekabetçi endişelerin söz konusu olmadığı ileri sürülerek bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin sonlandırılması talep edilmiştir.

Dosya kapsamında tespit edilen çok kategorili e-pazaryeri hizmetleri pazarında TRENDYOL’un pazar payının , Kurulun taahhütleri bağlayıcı hale getirdiği 2022 yılının altıncı ayından 2024 yılının altıncı ayına işlem hacmi bazında %(...) oranında, işlem sayısı bazında %(...) oranında azalış gösterdiği, pazar payındaki bu gerilemenin çok kategorili e-pazaryeri hizmetleri pazarındaki rekabet seviyesi üzerinde esaslı bir etkisinin olmadığı, pazara yeni giriş yapan oyuncuların TRENDYOL üzerinde rekabetçi

baskı oluşturamadığı, mevcut durumda TRENDYOL'un pazardaki lider pozisyonunu koruduğu görölmektedir.

Bu durumda pazar koşullarının esaslı şekilde değiştiğini gösterir herhangi bir emare olmadığı, Kurulun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararıyla TRENDYOL bakımından bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin rekabet sorunlarını çözme kapasitesinin hala geçerli olduğu, bu durumda mezkur kararda hükmedildiği şekliyle TRENDYOL'un taahhütleri yerine getirmeye 2 yıl daha devam etmesi gerektiği kanaatiyle Kurulun çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

şükran KODALAK

Üye

24.10.2024 Tarih ve 24-43/1012-433 Sayılı Kurul Kararına İlişkin Karşı Görüş

Rekabet Kurulunun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı kapsamında DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ açısından bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin sona erdirilmesi talebine ilişkin dilekçeyi değerlendiren Rekabet Kurulu, 24.10.2024 tarih ve 24-43/1012-433 sayılı Kararla, söz konusu taahhütlerin sona erdirilmesine karar vermiştir. Aşağıda yer verilen açıklama ve gerekçelerle ilgili taahhütlerin iki yıl daha devam etmesi gerektiği düşüncesiyle söz konusu sonuca katılmam mümkün olmamıştır.

TRENDYOL tarafından soruşturma konusu taahhütlerin bağlayıcı kılınması ile E-Ticaret Kanunu ve E-Ticaret Yönetmeliği ile birlikte soruşturma sürecinden bu yana geçen iki yıl içerisinde TRENDYOL dışındaki oyuncuların güç kazandığı ve pazardaki rekabet koşullarının TRENDYOL aleyhine değiştiği ifade edilmiştir. Ancak dosya münderecatında yer alan bilgi ve grafiklerden pazarın soruşturma sürecinde incelenen pazar yapısına benzer bir görünüm sergilediği ve pazardaki koşullarda TRENDYOL aleyhine herhangi bir değişim gözlemlenmediği görülmektedir. Kaldı ki, TRENDYOL'un hem işlem sayısı hem de işlem hacmi bakımından gerçekleştirilen pazar payı analizlerinde, pazardaki lider pozisyonunu koruduğu (sırasıyla % (.....) ve % (.....)), en güçlü olduğu ve mevzuat değişikliklerinden en fazla etkilenmesi beklenen kategori olan moda kategorisinde dahi pazar payının % (.....) olarak gerçekleştiği, 2015 yılından bu yana elektronik kategorisinde lider konumda bulunan (.....) 'yı (% (.....)) geride bırakarak lider konuma geçtiği (% (.....)) ve pazara giriş yapan yeni oyuncuların TRENDYOL üzerinde rekabetçi baskı oluşturamadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, pazardaki rekabet koşullarında TRENDYOL'un iddia ettiği şekilde ve taahhütlere konu rekabetçi endişeleri ortadan kaldıracak seviyede bir değişikliğin meydana gelmediği değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, Kurulun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı ile TRENDYOL hakkında bağlayıcı kılınan taahhütlerin iki yıl daha uygulanmaya devam etmesi gerektiği düşüncesiyle aksi yöndeki Kurulun çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır.

Hasan Hüseyin ÜNLÜ

Kurul Üyesi

Rekabet Kurulunun 24.10.2024 Tarih ve 24-43/1012-433 Sayılı Kararına

Karşı Oy Gerekçesi

Rekabet Kurulunun 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararı ile DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ (TRENDYOL) hakkında yürütülen soruşturmada konu edilen (i) maliyet/reklam, (ii) münhasırlık ve (iii) haksız sözleşme hükümleri ile ilgili rekabet endişelerine yönelik TRENDYOL tarafından sunulan taahhütlerin bağlayıcı hale getirilerek mevzubahis rekabetçi endişeler bakımından soruşturmanın sonlandırılmasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Kararı takip eden iki yılın ardından TRENDYOL tarafından, bağlayıcı kılınan taahhütlerin 32 nolu maddesi dayanak gösterilerek mezkûr taahhütlerin sonlandırılması talep edilmiş, söz konusu talep Rekabet Kurulunun 24.10.2024 tarihli ve 24-43/1012-433 sayılı kararı ile OYÇOKLUĞU ile kabul edilmiştir. Aşağıda izahına yer verdiğim nedenlerle Kurulun çoğunluk kararına katılmam mümkün olmamıştır.

Bağlayıcı kılınan taahhüt metninin 32 nolu maddesinde, *“Değişen ekonomik ve teknolojik koşullar, pazarın yapısı gibi unsurlar göz önünde bulundurularak taahhüt paketinin yeniden gözden geçirilmesini talep edebilecektir. Gerekçeli Karar’dan sonra Kurul başka bir kararla işbu dilekçe kapsamında sunulan taahhütlerin (veya herhangi spesifik bir taahhüdün) yürürlükte bulunmasına gerek olmadığına karar verirse, ilgili taahhütler Kurul’un kararını verdiği tarihte sona erecektir.”* ifadelerine yer verilmiştir. Bu maddeye göre pazar dinamiklerinde değişiklik olması halinde Kurul kararıyla taahhütlerin uygulanmasına son verilebilecektir.

Bu madde uyarınca TRENDYOL tarafından, taahhütlerin bağlayıcı hale getirildiği 16.06.2022 tarihini takip eden süreçte, Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da (E-Ticaret Kanunu) ve Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik’te (E-Ticaret Yönetmeliği) yapılan değişikliklerin faaliyet göstermekte olduğu e-pazaryeri hizmetleri pazarının rekabetçi dinamikleri üzerinde önemli değişiklikler meydana getirdiği, bu düzenlemelerin akabinde pazar payında kayıplar yaşandığı ve geline nokta pazarda hakim durumda bulunmadığı ifade edilerek hakim durumunun kötüye kullanılması suretiyle ortaya çıkabilecek rekabetçi endişelerin bertaraf edilmesini teminen bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin uygulama alanı kalmadığı gerekçesiyle sonlandırılmasının talep edildiği görülmektedir.

Taahhüt kararının verildiği tarihten bu yana çok kategorili e-pazaryeri pazarında yaşanan değişim incelendiğinde ilgili pazara İDEFİX ve LCW'nin giriş yaptığı, bu iki aktörün pazarda faaliyet gösteren diğer teşebbüsler üzerinde rekabetçi baskı oluşturmaktan uzak olduğu, TRENDYOL'un pazar payını muhafaza ettiği, dolayısıyla pazara yeni giriş yapan teşebbüslerin TRENDYOL'un pazar payı üzerinde herhangi bir etki oluşturmadığı dosya kapsamında elde edilen verilerle ortaya konulmaktadır. Bunun yanında, TRENDYOL'un ilgili pazarda kendisine en yakın rakibi olan HEPSİBURADA ile arasındaki işlem hacmi bazlı (.....) puanlık (yüzdesel) pazar payı farkının (.....) puana ulaştığı, işlem sayısı bazında ise (.....) puan olan farkın (.....) puana yükseldiği ve bu itibarla TRENDYOL'un pazar liderliğini sürdürdüğü ve hatta güçlendirildiği anlaşılmaktadır.

Netice itibarıyla, TENDYOL'un taahhütlerin sonlandırılması yönündeki talebine gerekçe olarak ileri sürdüğü yasal değişiklikler beraberinde pazardaki rekabet koşullarının TRENDYOL aleyhine değiştiği, rakiplerinin ise bu değişiklikle beraber pazardaki varlığını güçlendirdiği argümanları ile mevcut pazar dinamiklerinin uyuşmadığı, bu durumda taahhütleri sonlandırmanın taahhütler ile giderilmiş olan rekabetçi endişeleri ilgili pazar için tekrar gündeme getirebileceği kanaati oluşmuştur. Bu gerekçeyle, Kurul'un 16.06.2022 tarihli ve 22-27/442-M sayılı kararıyla TRENDYOL bakımından bağlayıcı hale getirilen taahhütlerin ilgili pazardaki rekabetçi endişeleri bertaraf etme konusundaki işlevini sürdürdüğünden TRENDYOL'un mezkur taahhütleri iki yıl daha yerine getirmeye devam etmesinin uygun olacağı kanaatiyle Kurulun çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Ayşe ERGEZEN

Kurul Üyesi